

The Girls from Georgia

Hans Meijer

Hoe is het mogelijk dat van een land met slechts 3.7 miljoen inwoners acht schaaksters, elf als we de schaaksters uit dat land die nu elders vertoeven ook meetellen, in de top 100 van de wereld staan? Voor het evenaren van deze prestatie zou Nederland met zijn 17 miljoen inwoners de helft van de top 100 moeten leveren, terwijl een blik op de top honderd van maart 2017 leert dat er slechts één Nederlandse instaat. Het is een van die raadselachtige gebeurtenissen waarmee we van tijd tot tijd geconfronteerd worden en waarvoor we geen goede verklaring kunnen vinden.

Goed voorbeeld doet goed volgen. Het zal zeker geholpen hebben dat Georgië twee keer een wereldkampioene schaken, Nona Gaprindashvili en Maia Chiburdanidze, had. Vergelijkbare effecten zijn in andere landen, Nederland met Max Euwe en Peru met Julio Granda, aan te wijzen maar niets haalt het bij de schaaksters uit Georgië. Een land dat enigszins in de buurt komt is Uruguay met zijn 3.5 miljoen inwoners waar iets vergelijkbaars met voetballers aan de hand is. Twee keer werd Uruguay wereldkampioen en op de FIFA lijst van maart 2017 stond het op de negende plaats.

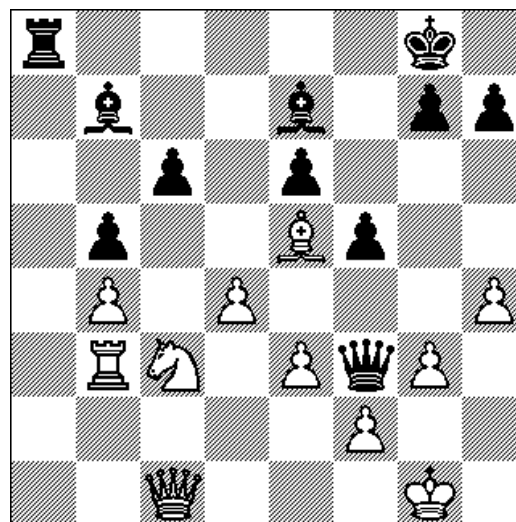

Bela en Nino B.

De leden van Promotie die ooit tegen dames uit Georgië schaakten zijn Pauline van Nies en Willem Broekman. Pauline schaakte in 2006 in Batumi, Georgië, tegen Bela Khotenashvili en Willem trof Bela tijdens het Gibraltar Open 2017. Pauline hield Bela op remise. Willem verloor. Hij greep op de achttiende zet mis, zag dat hij een stuk ging verliezen, en gaf op. Toen ik hem ernaar vroeg bleek dat hij dit voorval helemaal verdrongen had. Hij kende Bela helemaal niet meer. Bela, die in 2012 en 2017 schaakkampioene van Georgië was, zat op haar

beurt tijdens het Qatar Open van 2014 in een soortgelijke positie als Willem in Gibraltar. In de eerste ronde van dat toernooi trof zij de nummer één van haar land Baadur Jobava die voor de partij het punt ongetwijfeld al geteld had. Baadur kwam echter van de koude kermis thuis. Bela Khotenashvili eindigde in Qatar met 5.5 uit 9 en een TPR van 2716 op de 27ste plaats!

Baadur Jobava (2722) - Bela Khotenashvili (2504), Qatar Masters Doha, 26-11-14 ([partij](#))
1. d4 d5 2.c4 e6 3.Pc3 Le7 4.Lf4 Pf6 5.e3 0-0 6.a3 Pbd7 7.Pb5 Pe8 8.Pf3 c6 9.Pc3 f5 10.h4 Pd6 11.Pd2 Pf6 12.g3 Pxc4 13.Pxc4 dxc4 14.Lxc4 Pd5 15.Pe2 b5 16.Lxd5 Dxd5 17.0-0 Lb7 18.Pc3 Dd7 19.b4 a5 20.Tb1 axb4 21.axb4 Ta3 22.Dc1 Tfa8 23.Te1 Dd8 24.Te2 Df8 25.Teb2 Df7 26.Le5 Dh5 27.Tb3 Txb3 28.Txb3 Df3 (Diagram)

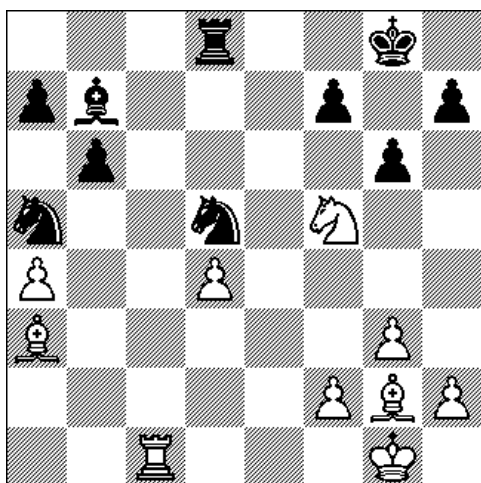
29.e4 fxe4 30.Pd5 Dxb3 31.Pxe7+ Kf7 32.d5 e3 33.dxc6 exf2+ 34.Kg2 Ta2 35.Lb2 Kxe7 36.Dg5+ Ke8 37.Dh5+ Kd8 38.cxb7 f1D+ 39.Kxf1 Dd3+ 40.Ke1 De4+ 0-1

Een jaar later zorgde haar landgenote IM Nino Batsiashvili, kampioene van Georgië in 2015, in Qatar voor een nog grotere verrassing door Magnus Carlsen op remise te houden. Anish Giri, die deze partij in New in Chess 2016-1 van commentaar voorzag, wist niet goed wat hij van dit resultaat moest denken. Anish: 'In a way I can understand what went wrong here for the first seed, but still a very freak occurrence no doubt.' Een gril van het lot? Het lijkt mij

meer iets dat elke grootmeester, dus eerdaags ook Giri, van tijd tot tijd zal overkomen.

Magnus Carlsen (2834) - Nino Batsiashvili (2498), Qatar Masters Doha, 20-12-15 ([partij](#))

1. Pf3 d5 2.g3 Pf6 3.Lg2 c5 4.c4 d4 5.b4 cxb4 6.a3 b3 7.Dxb3 Pc6 8.0-0 e5 9.e3 Le7 10.exd4 exd4 11.Lb2 0-0 12.Te1 Te8 13.a4 Pa5 14.Dd3 Le6 15.Pa3 Lxa3 16.Lxa3 Lxc4 17.Dxd4 Dxd4 18.Pxd4 Ld5 19.Txe8+ Txe8 20.Tc1 b6 21.Lf1 Lb7 22.Pf5 Td8 23.d4 Pd5 24.Lg2 g6 (Diagram)

25. Pd6! La8 26.h4?! (26.Tc8!?) 26...h5 27.Te1 Lc6 28.Te5 Pf6 29.Txa5 Lxg2 30.Txa7 Ld5 31.Ta6 Pd7?! 32. Pb5? (32.Kf1 Ta8 33.Txa8+ Lxa8 34.Ke2) 32...Te8 33.Lb4 Te2 34.Ta7 Pf6 35.Kf1 Tb2 36.Lc3 Tc2 37.Tc7 Pg4 38.Ke1! Txf2 39.Tc8+ Kh7 40.Td8 Lf3 41.Te8 f6 42.Te7+ Kg8 43.Te8+ Kh7 44.Te7+ Kg8 45.Ld2 Tg2 46.Lf4 g5!? 47.hxg5 fxc5 48.Lxg5 Txg3 49.Pc3 Lc6 50.Kd2 Tg2+ 51.Te2 Pf2!? 52. d5 Lxd5! 53.Pxd5 Pe4+ 54.Ke3 Txe2+ 55.Kxe2 Pxc5 56.Pxb6 Pe6 57.a5 Pc7 1/2-1/2

Waarschijnlijk was [Ketevan Arakhamia](#) de eerste Georgische schaakster die haar land verliet om elders, in haar geval Schotland nadat ze met Jonathan Grant trouwde, te gaan wonen. Deze uitzonderlijke schaakster was kampioene van de USSR, Georgië en het Verenigd Koninkrijk. Op dit moment is ze de nummer 87 van de wereld bij de dames. Vele jaren later volgde Nino Maisuradze haar voorbeeld. Zij ging naar Frankrijk waar ze in 2013 en 2014 het dames schaakkampioenschap won. Zij is met GM Alexandr Fier, de nummer vier van de 'Boys from Brazil', getrouwd. Nazí Paikidze,

de nummer 98 van de wereld, verruilde op haar beurt Georgië voor de USA en is daar de schaakkampioene van 2016. Ana Matnadze, de nummer 63 van de wereld, was in 2002 kampioene van Georgië en in 2016 van Spanje.

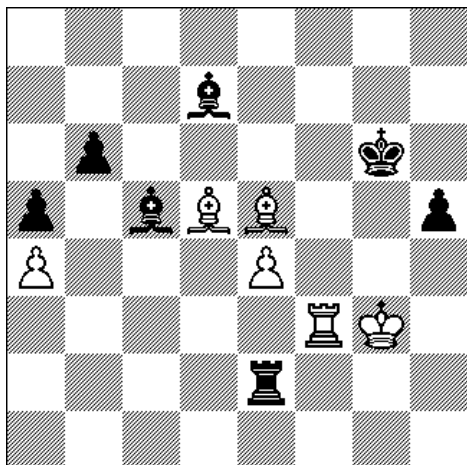
Ketevan, Nino M., Nazí en Ana.

Naar aanleiding van het wereldkampioenschap schaken voor dames schreef Ana begin dit jaar het volgende op haar Twitter account: @AnaMatnadze: 'De las que quedán, Zhongyi Tan es mi favorita. Ya sabéis por qué! ☺' (Van degenen die over zijn is Zhongyi Tan mijn favoriete. Jullie weten al waarom!). Voor hen die het niet weten. Ana en Zhongyi troffen elkaar tijdens de match van Spanje tegen China tijdens de schaakolympiade van Tromsø 2014. Spanje speelde, met dank aan Ana, gelijk tegen China en zoals we inmiddels weten is Zhongyi Tan de nieuwe wereldkampioene schaken.

Zhongyi Tan (2468) - Ana Matnadze (2385), Chess Olympiad Tromsø, 12-08-14 ([partij](#))

1. d4 Pf6 2.c4 e6 3.g3 d5 4.Lg2 g6 5.Pf3 Lg7 6.0-0 0-0 7.Pc3 Pa6 8.Tb1 c5 9.dxc5 Pxc5 10.Lg5 dxc4 11.Dxd8 Txd8 12.Pe5 h6 13.Le3 Pd5 14.Tfd1 Lxe5 15.Lxc5 Ld7! 16.Pxd5 exd5 17.Lxd5 Lf5 18.Tbc1? Lxb2!? 19.Txc4 Le6 20.e4 Tac8 21.Le7 Txc4 22.Lxd8 Tc2 23.Kg2?! Lg4! 24.Td3 Le2 25.Tb3 b6 26.Lc7 g5! 27.Ld6 Ld4 28.Tb4 Td2 29.g4 a5 30.Tb1 Lxg4 31.Lg3 h5 32.h4 gxh4 33.Lxh4 Kg7 34.Tc1 Lc5 35.Tc3 f5 36.Lg3 f4 37.Lxf4 Txf2+ 38.Kg3 Te2 39.Le5+ Kg6 40.a4 Ld7 41.Tf3 (Diagram)

41...Lg1! 42.Kh4 Lf2+ 43.Lg3 Lxg3+ 44.Txg3+ Kf6 45.Tf3+ Ke5 46.Tf7 Lxa4 47.Tb7 Lc2 48.Txb6 Lxe4 49.Lc4 Tc2 50.Lb3 Tb2 51.Kxh5 a4 52.Te6+ Kf5 0-1

Ana verwierf naar aanleiding van haar zilveren medaille in Tromsø en een artikel over haar levensloop van de hand van Leontxo García in El País in Spanje nationale bekendheid. In Leontxo's artikel las ik dat sinds de middeleeuwen in Georgië bij de bruidschat een schaakbord hoort. Dit verklaart volgens mij veel. De Georgische meisjes krijgen het schaken als het ware met de paplepel ingegoten. Opmerkelijk is dat dit ook het geval was bij onze Anna-Maja Kazarian wier ouders uit Georgië afkomstig blijken te zijn, een detail waarop Henk Noordhoek, die een keer tegen Anna-Maja schaakte, mij attendeerde. Voor twee interviews met Ana Matnadze klik [hier](#).

Tot nu toe kwamen twee sterke Georgische schaaksters, Tea Lanchava en Sopiko Guramishvili, naar Nederland.

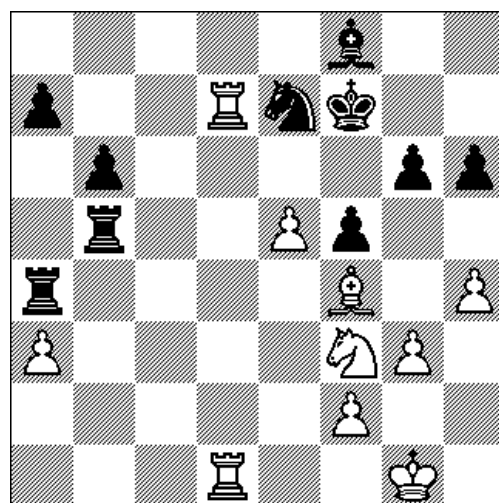
Tea en Sopiko

Tea is sinds jaar en dag een belangrijke steunpilaar van het Nederlandse schaakteam zoals ze tijdens de Olympiade van Baku 2016 weer eens liet zien. De match van Nederland tegen Georgië kreeg door Tea's deelname een

pikant tintje. Nederland verraste vriend en vijand door deze match, van het op papier veel sterkere Georgië, met 2.5-1.5 te winnen. Tea Lanchava werd matchwinnaar door Bela Khotenashvili op fraaie wijze te verslaan.

Tea Lanchava (2258) - Bela Khotenashvili (2463), Baku Olympiad, 09-09-16 ([partij](#))

1. c4 g6 2.g3 Lg7 3.Lg2 c5 4.Pc3 Pc6 5.d3 e6 6.e4 d6 7.Pge2 Pge7 8.0-0 0-0 9.Le3 Pd4 10.Tb1 Tb8 11.b4 b6 12.Dd2 Lb7 13.b5 d5 14.cxd5 exd5 15.Lf4 Tc8 16.Pxd4 cxd4 17.Pe2 dxe4 18.dxe4 Dd7 19.Tb3 Tc4 20.Td1 De6 21.Dd3 Ta4 22.a3 Tc8 23.Lc1 Dc4 24.Lg5 f6 25.Lf4 Dxd3 26.Tbx3 f5 27.e5 Lxg2 28.Kxg2 h6 29.h4 Tc5 30.Pxd4 Kf7 31.Pf3 Txb5 32.Td7 Lf8 (Diagram)

33. e6+ Kxe6 34.Td6+ Kf7 35.Pe5+ Txe5 36.Lxe5 Txa3 37.Tf6+ Ke8 38.Tb7 Ta5 39.f4 Ta2+ 40.Kh3 Tc2 41.Ld6 Td2 42.Txa7 h5 43.La3 Td3 44.Ta8+ Kd7 45.Txf8 Pd5 46.Tad8+ Kc6 47.Tf6+ Kb5 48.Txd5+ Txd5 49.Txg6 Td3 50.Lf8 Td8 51.Tf6 Td5 52.Lg7 Kc5 53.Th6 Td7 54.Le5 Kd5 55.Txx5 Ke4 56.Th6 Td1 57.h5 Tg1 58.Kh4 b5 59.Tb6 Kd5 1-0

In 2012 werd Tea Lanchava Nederlands kampioene schaken en kon ik haar naam eindelijk op mijn lijst 'Vreemdeling in een vreemd land' noteren. Op deze lijst staan alle 'vreemde' schakers die erin slaagden om een NK op hun naam te schrijven. Een naam die op deze lijst nog ontbreekt is die van Sopiko Guramishvili die voor Georgië uitkomt. Het wachten is op het moment dat zij een NK dames wil winnen. Als haar man Anish Giri dan het NK mannen wint dan blijven dat jaar alle schaaktitels mooi binnen de familie.